

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України
в умовах полікультурного світового простору:
стан, проблеми, перспективи**

МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)

МАРІУПОЛЬ
МДУ
2018

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Відповідальні редактори: д.ф-м.н., проф. **М. Стріха**; чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. **О. Топузов**; **І. Стокоз**; чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

Члени редколегії: проф. **Х. Бакірдіз**; акад. НАН України, чл.-кор. НАПН України, д.соціол.н., проф. **В. Бакіров**; д.філол.н., проф. **О. Бондарева**; д.е.н., проф. **О. Булатова**; проф. **К. Іллюмінаті Поркарі**; проф. **В. Карайоргіс**; д.політ.н., проф. **С. Корнеа**; **О. Кочурін**; д.філос.н., с.н.с. **С. Курбатов**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; **Н. Оксенчук**; д.політ.н., проф. **І. Оніщенко**; д.філол.н., проф. **О. Павленко**; чл.-кор. НАПН України, д.філос.н., проф. **П. Саух**; к.ю.н. **М. Семенишин**; к.політ.н., проф. **М. Трофименко**; д.соціол.н., проф. **С. Щудло**.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 9 від 28.03.2018)

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи», які різнобічно висвітлюють питання інтернаціоналізації вищої освіти; розглядаються фактори, що впливають на створення нових можливостей і підвищення доступності вищої освіти та забезпечення її якості; окремо приділено увагу проблемам нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України, академічній мобільності, розвитку лідерського потенціалу університетів і конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах глобалізації; розглядаються проблеми підготовки вчителя Нової української школи. Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Реутова Е. А. Применение активных и интерактивных методов обучения в образовательном процессе вуза. Новосибирск, 2012. 58 с.
2. Добрынина Н. Интерактивное обучение в системе высшего образования: монография. Новосибирск, 2008. 183 с.
3. Панина Т. С., Вавилова Л. Н. Современные способы активизации обучения. М., 2008. 176 с.

У. Kosenko, A. Okhrymenko

INTERACTIVE METHODS OF EDUCATION IN PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PRE-SCHOOL ESTABLISHMENTS

The thesis reveals the essence of interactive teaching methods, which at the same time is an important direction for improving professional training of future teachers of preschool educational establishments and the condition for effective implementation of the competency approach to the training process. On the example of studying of the educational discipline «Pedagogical Creativity» by future educators it is shown the use of interactive teaching methods that contribute to the formation of general and professional competencies.

Keywords: interactive methods, competency approach, competence, teacher, students, joint activity.

УДК 81.25 (075.8)

Нікольченко М. В.

ЯКІСНА ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧА – СКЛАДОВА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗВО

У тезах розглядається питання формування професійних умінь та навичок перекладача під час роботи зі зв'язними текстами, різноманітними навчальними завданнями і вправами. Ефективність заняття з практики перекладу визначається не обсягом перекладеного матеріалу, а кількістю типових перекладацьких проблем, що були виявлені та розв'язані під час роботи над навчальним матеріалом.

Ключові слова: практика перекладу, теорія перекладу, перекладацькі вправи, переклад зв'язного тексту

Формування професійних умінь та навичок перекладача зазвичай відбувається під час роботи з окремими висловлюваннями чи реченнями, що містять конкретні перекладацькі складнощі. Однак на практиці перекладач працює не з окремими висловлюваннями, а зі зв'язними текстами, робота з якими є важливою частиною будь-якого курсу навчання перекладу.

Текст слід розглядати як мовну одиницю, що є в комунікації відносно завершеним відрізком спілкування. Це одиниця, яка структурована й організована за певними правилами і несе когнітивне, інформаційне, психологічне та соціальне навантаження спілкування. Переклад зв'язного тексту передбачає комплексне використання методів і прийомів з урахуванням того, що текст – це єдине ціле в смислового і структурного планах. Враховуючи зміст тексту та його структуру, перекладач визначає, який прийом йому слід використати, і яким чином це краще зробити.

Узагальнюючий характер процесу навчання – один із найважливіших принципів навчання перекладу. Під час кожного заняття студенти повинні працювати з конкретним навчальним матеріалом, перекладати текст чи фрагмент тексту, обираючи варіанти перекладу. Однак для викладача переклад тексту чи фрагменту не є самоціллю, а є, перш за все, засобом формування умінь і навичок перекладу будь-якого тексту, що допомагає студентам оволодіти загальними принципами і методами перекладу. Тому головне завдання полягає у тому, щоб виокремити в конкретному матеріалі типові складнощі, які доводиться долати перекладачеві під час перекладу багатьох інших текстів, показати типові перекладацькі прийоми та особливості їхнього використання у різних випадках, з'ясувати, як загальні принципи перекладу реалізуються під час перекладу конкретного тексту.

Найбільш важливим є урахування того, що ефективність заняття визначається не обсягом перекладеного матеріалу, а кількістю типових перекладацьких проблем, що були виявлені та розв'язані під час роботи над цим матеріалом. Це можливе за умови, що студент добре обізнаний з положеннями теорії перекладу, вміє конкретизувати їх і правильно застосовувати щодо конкретного матеріалу. Такий підхід вимагає великої попередньої роботи з навчальними текстами для визначення типових перекладацьких проблем для того, щоб з'ясувати, які саме загальні принципи і методи будуть використані під час перекладу цих текстів, на які проблеми слід звернути увагу.

Важливою складовою підвищення ефективності навчання перекладу є відповідна підготовка викладача до конкретного заняття. Така підготовка посідає певне місце в загальній системі підготовки і має конкретні завдання. Одне чи кілька таких завдань повинні бути головними і, відповідно, розв'язуватись під час заняття, а інші можуть бути супутніми (наприклад, закріплювати пройдений матеріал).

Обов'язковою умовою ефективності заняття є «гнучкість» планування заняття, що дозволяє викладачеві швидко переорієнтуватися за необхідності зміни основного змісту заняття з метою

заповнення прогалин у знаннях чи вміннях студентів. Тому варто готуватися до заняття «із запасом» [2, 346]: мати додатковий навчальний матеріал, запропонувати іншу форму роботи, бути готовим навести додаткові приклади, пов'язати аналізовану проблему з більш загальними та суміжними проблемами.

Також слід враховувати і те, що характер текстів та завдань повинен відповідати етапу навчання: на початковому етапі доцільно використовувати тексти, під час перекладу яких студенти не будуть стикатися зі спеціальною термінологією, відсутністю фонових знань чи необхідністю відтворювати особливості індивідуального стилю автора вихідного тексту. На більш ґрунтовному етапі підготовки матеріали можуть містити спеціальні тексти (наприклад, наукові, ділові, юридичні тощо), а також невеликі уривки художніх творів.

Під час визначення ступеня складності матеріалу слід враховувати, що текст, який видається нескладним для розуміння під час читання, може виявитися складним для перекладу. Тому важливо, щоб викладач сам переклав запропонований текст, перш ніж визначати ступінь складності тексту.

«Довговічність» навчальних матеріалів [2, 350] забезпечується добром актуальних загальнолюдських тем, а також адаптацією текстів (наприклад, видалення з них імен, подій, що цікаві лише тимчасово).

І, нарешті, упродовж усього курсу навчання перекладу під час визначення мети заняття, вибору перекладацької стратегії, повідомлення будь-яких додаткових відомостей слід постійно нагадувати студентам про три основні фактори процесу перекладу, що створюють конкретну перекладацьку ситуацію: тип тексту, що перекладається, мета перекладу і характер адресата, якому цей переклад призначається. Кожен із цих факторів може відігравати вирішальну роль для остаточного вибору типу перекладу.

Добираючи навчальний матеріал для підготовки перекладачів, викладачеві слід враховувати наступні вимоги:

- навчальні матеріали повинні бути цікавими, пізнавально-вартісними. Вони можуть стосуватися актуальних загальнолюдських проблем (екологія, освіта, важливі події світової історії тощо);
- матеріал повинен бути цікавим для перекладу, формувати підґрунтя для розвитку перекладацьких умінь та навичок, містити типові перекладацькі проблеми;
- матеріали, які використовуються, повинні оцінюватися за ступенем складності, що пов'язане з тематичною складністю тексту, складністю мови тексту, характером викладу, особливостями адресата, якому призначений переклад тощо;
- більша частина навчального матеріалу повинна бути стабільною – бажано мати збірники текстів (фрагментів, вправ з перекладу), що якомога довше не втрачали б своєї змістової актуальності.

Під час підготовки до занять із практики перекладу викладач стикається з проблемою, що доволі проблематично знайти текст, який би відповідав усім вимогам до навчальних матеріалів, а, відповідно, до вимог методики щодо проведення заняття. Пошуки навчального матеріалу, його підготовка до використання під час навчального процесу вимагають значної кількості часу. Тому слід добирати тексти, що максимально відповідають вищезазначеним вимогам до навчальних матеріалів. Слід звертати увагу на цілісність тексту (фрагменту), бажано, щоб навчальні матеріали могли бути використані як у вигляді цілісного тексту, так і його окремих фрагментів з урахуванням відповідності тексту до етапу навчання.

Список використаної літератури

1. Жаркова Є. М., Нікольченко М. В., Нікольченко Т. М. Теорія і практика перекладу : підруч. Маріуполь, 2013. 436 с.
2. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение: учеб. пособие. М., 2004. 424 с.

М. Nikolchenko

QUALITATIVE TRAINING OF THE TRANSMITTER - COMPOSITION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN UNIVERSITIES

The thesis addresses the question of the formation of professional skills and skills of an interpreter while working with coherent texts, various training tasks and exercises. The effectiveness of the practice in translation is determined not by the volume of the translated material, but by the number of typical translation problems that were identified and resolved while working on the training material.

Keywords: translation practice, translation theory, translation exercises, translation of the related text.

УДК 378.091.2–051:070

Нищик Г. В.

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ

У тезах розглядаються особливості практичної підготовки студентів, що навчаються за спеціальністю «Журналістика» в контексті практико-орієнтованої моделі освіти. На основі досвіду